

भीमसेनस्य वा राजन् उपायकुशलैर्नरैः । मृत्युर्विधीयतां कृत्रैः स हि तेषां बलाधिकः ।
तमाश्रित्य हि कौन्तेयः पुरा चास्मान्न मन्यते । स हि तीक्ष्णश्च शूरश्च तेषाञ्चैव परायणं ।
तस्मिंस्त्वभिहते राजन् हतोत्साहा हतौजसः । यतिव्यन्ते न राज्याय सहि तेषां व्यपाश्रयः ।
अजेयो ह्यर्जुनः संख्ये षष्ठगोपे वृकोदरे । तमृते फाल्गुनो युद्धे राधेयस्य न पादभाक् ।
ते जानानास्तु दौर्बल्यं भीमसेनमृते महत् । अस्मान् बलवतो ज्ञात्वा न यतिव्यन्ति दुर्बलाः ।
इहागतेषु वा तेषु निदेशवशवर्त्तिषु । प्रवर्त्तिष्यामहे राजन्यथाशास्त्रं निवर्हणं ।

७४०५

७४१०

अथ वा दर्शनीयाभिः प्रमदाभिर्विलोभ्यतां । एकैकस्तत्र कौन्तेयस्ततः कृष्णा विरज्यतां ।
प्रेष्यतां चैव राधेय तेषामागमनाय वै । तैस्तैः प्रकारैः सन्नीय पात्यन्तामाप्तकारिभिः ।
एतेषामप्युपायानां यस्ते निर्दोषवान्मतः । तस्य प्रयोगमातिष्ठ पुरा कालोऽतिवर्त्तते ।
यावद्भक्तविश्वासा द्रुपदे पार्थिवर्षभे । तावदेव हि ते शक्या न शक्यास्तु ततः परं ।
एषा मम मतिस्तात निग्रहाय प्रवर्त्तते । साध्वो वा यदिवाऽसाध्वी किम्वा राधेय मन्यसे ।
इत्यादिपर्वणि विदुरागमनपर्वणि । दुर्योधनवाक्ये एकाधिकद्विशतोऽध्यायः ॥ २०१ ॥
॥ कर्ण उवाच ॥ दुर्योधन तव प्रज्ञा न सम्यगिति मे मतिः । न ह्युपायेन ते शक्याः पाण्डवाः कुरुवर्द्धन ।
पूर्वमेव हि ते सूक्ष्मरूपाथैर्यतितास्त्वया । निग्रहीतुं तदा वीर नचैव शकितास्त्वया ।
इहैव वर्त्तमानास्ते समोपे तव पार्थिव । अजातपत्न्याः शिशवः शकिता नैव बाधितुं ।
जातपत्न्या विदेशस्था विवृद्धाः सर्वशोऽद्यते । नोपायसाध्याः कौन्तेया ममैषा मतिरच्युता ।
नच ते व्यसनैर्योक्तुं शक्या दिष्टकृतेन च । शकिताश्चैषवश्चैव पितृपैतामहं पदं ।
परस्परं भेदश्च नाधातुं तेषु शक्यते । एकस्यां ये रताः पत्न्या न भिद्यन्ते परस्परं ।
नचापि कृष्णा शक्येत तेभ्यो भेदयितुं परैः । परिधूनान्वृतवती किमुताद्य मृजावतः ।
ईप्सितस्य गुणः स्त्रीणामेकस्या बज्रभर्त्ता । तच्च प्राप्तवती कृष्णा न सा भेदयितुं क्षमा ।
आर्यव्रतस्य पाञ्चाल्यो न स राजा धनप्रियः । न संत्यज्यति कौन्तेयान् राज्यदानैरपि भुवं ।
तथाऽस्य पुत्रो गुणवाननुरक्तश्च पाण्डवान् । तस्मान्नोपायसाध्यांस्तानहं मन्ये कथञ्चन ।
इदं त्वद्य क्षमं कर्तुमस्माकं पुरुषर्षभ । यावन्न कृतमूलास्ते पाण्डवेया विशाम्यते । तावत्प्रहरणीयास्ते तत्तुभ्यं तात
रोचतां ।

७४१५

७४२०

७४२५

७४३०

अस्मात्पक्षो महान्यावद्यावत्पाञ्चालको लघुः । तावत्प्रहरणं तेषां क्रियतां मा विचारय ।
वाहनानि प्रभृतानि मित्राणि च कुलानि च । यावन्न तेषां गान्धारे तावद्विक्रम पार्थिव ।
यावच्च राजा पाञ्चाल्यो नोद्यमे कुरुते मनः । सहपुत्रैर्महावीर्यैस्तावद्विक्रम पार्थिव ।
यावन्नायाति वार्ष्णेयः कर्षन्यादववाहिनीं । राज्यार्थं पाण्डवेयानां पाञ्चाल्यसदनं प्रति ।
वसूनि विविधान् भोगान् राज्यमेव च केवलं । नात्याज्यमस्ति कृष्णस्य पाण्डवार्थं कथञ्चन ।
विक्रमेण मही प्राप्ता भरतेन महात्मना । विक्रमेण च लोकांस्त्रीन् जितवान् पाकशासनः ।